

De Stroomregelaar

Gepubliceerd in: Headhunter's Scribble, juli 2007

"Aangezien de weerstand verandert in de tijd door de verwarming van de spoel, is een stroomregelaar geïntegreerd in de regelektronica. Een stroomregelaar is bijzonder belangrijk in open regelkringen. De stroomregelaar is niet belangrijk in gesloten procesregelkringen."

Deze tekst zal velen van u niets zeggen, of u moet (hobby) elektricien zijn. Toch heeft deze tekst ook een overdrachtelijke betekenis, met name voor de elektriciteitsmarkt zelf. Elektriciteit is een commodity van de buitencategorie. Er is in principe geen voorraad van aan te leggen, zoals dat wel kan met andere energiegerelateerde commodities: gas, kolen en olie. De productie van elektriciteit zal dus vrij nauwkeurig moeten worden afgestemd op de verwachte vraag. Alleen in gebieden met stuwmeren is het mogelijk om elektriciteit min of meer op afroep ter beschikking te hebben. Maar in ons land is het niet makkelijk om van de één op andere dag de elektriciteitsproductie drastisch te vergroten. Daar gaat een vrij nauwkeurige langetermijnplanning aan vooraf. Dat wordt versterkt doordat de hoeveelheid elektriciteit die kan worden geïmporteerd beperkt is. De beschikbare "grenscapaciteit" wordt door de netbeheerder Tennet geveild en kent dus, naast een kwantitatieve beperking ook een prijskaartje.

Deze factoren maken de handel in elektriciteit tot een bijzondere. Het is dan ook niet vreemd dat tot voor kort de handel vooral werd gedreven door de elektriciteitsleveranciers onderling. Deze insiders wisten vrij nauwgezet wie welke productiecapaciteit op welke moment ter beschikking had, welke centrale in groot onderhoud ging (en dus stil lag) of welke centrale meer ging leveren. Met de introductie van termijncontracten op elektriciteit is daar verandering in gekomen. Het is nu wèl mogelijk een positie in elektriciteit op te bouwen, zonder dat er directe afname of productie tegenover dient te staan. En met de oprichting van een officiële beurs, ENDEX, en geregleerde clearing van de termijncontracten is de markt een stuk transparanter geworden. Daarmee is de elektriciteitshandel ook toegankelijk geworden voor financiële partijen. Grote banken en brokers hebben toegang tot de markt verworven en institutionele beleggers en gespecialiseerde beleggingsfondsen hebben hun financiële creativiteit op deze markt omgezet in innovatieve beleggingsstrategieën. Door de grotere toegankelijkheid van de elektriciteitsmarkt wordt de handel meer liquide en, zoals uit de theorieën blijkt, een grotere liquiditeit leidt tot efficiëntere prijsvorming.

Men kan dus zeggen dat met het opwarmen van de elektriciteitsmarkt ook de weerstand om op die markt actief te worden verminderd. En daarmee komen we terug bij de noodzaak van een stroomregelaar. In dit geval is dat dan het regelen van de markt zelf. Om de toegankelijkheid van de markt verder te verbeteren voor niet-ingewijden is een vergrote transparantie noodzakelijk. Immers, dan ontstaat een zogenaamd level playing field voor alle betrokkenen, waarbij eenieder op basis van gelijkheid van informatie zijn beslissingen kan nemen. Deze transparantie behelst zowel de handel zelf, als de informatie omtrent vraag en aanbod van elektriciteit.

Elektriciteitsderivaten zijn financiële instrumenten en derhalve gereguleerd in de Europese richtlijn voor de Markten in Financiële Instrumenten, de MiFID. Deze richtlijn treedt uiterlijk op 1 november van dit jaar in werking en de voorstellen om de

Nederlandse wetgeving aan de MiFID aan te passen zijn vorige maand naar de Tweede Kamer gestuurd.

Financiële partijen zijn in de afgelopen decennia al gewend geraakt aan snel veranderende regelgeving. Immers in nog geen 10 jaar is de Amsterdamse Effectenbeurs getransformeerd van een vereniging naar een internationaal opererende, beursgenoteerde vennootschap en is het toezicht op de beurshandel van een zelfregulerend orgaan naar een onafhankelijke toezichthouder omgevormd. Deze slag zal versneld op de elektriciteitstermijnmarkten plaats gaan vinden. Regels met betrekking tot het voorkomen van marktmisbruik zijn al net zo hard van kracht op de elektriciteitsderivatenmarkt als op de traditionele effectenbeurzen. Daarmee zijn we terug bij het openingscitaat: in een open elektriciteitsmarkt is een stroomregelaar bijzonder belangrijk!

Gert M. Jochems